

України; об'єднання зусиль суб'єктів територіального рівня по рішенню загальних стратегічних завдань; стимулювання активізації розвитку підприємницького клімату територій; формування універсальних програм по реалізації стратегії з урахуванням економічних умов розвитку територій України.

Використані джерела

1. Бойко А. Планування регіонального розвитку в Україні. Вісник Київського національного торговельно-економічного університету. 2017. № 1. С. 19-35.
2. Євсєєва О.О. Формування державної політики стратегічного розвитку територій України в умовах євроінтеграції і глобалізації. Траєкторія науки. 2016. № 3(8). С. 116-131.

Крук Андрій

Тернопільський національний економічний університет
(науковий керівник: д.е.н., професор кафедри менеджменту,
публічного управління та персоналу А.Мельник)

МИТНИЙ КОНТРОЛЬ ЯК РІЗНОВИД ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ

Митний контроль за своїм змістом включає перевірку порядку та умов переміщення товарів через митний кордон, їх митне оформлення, застосування тарифного та нетарифного регулювання ЗЕД, справляння митних платежів, здійснення перевірок нехарчової продукції при її ввезенні на митну територію України, запобігання та протидії контрабанді, боротьбу з порушеннями митних правил, організацію і забезпечення діяльності митних органів та інші контрольні заходи, що здійснюють органи доходів і зборів у межах своєї компетенції, які спрямовані на реалізацію державної політики у сфері ЗЕД.

Метою митного контролю є сприяння розвитку зовнішньоекономічних відносин України для забезпечення національних інтересів та економічної безпеки держави.

Головним завданням митного контролю є сприяння ефективній ЗЕД суб'єкта господарювання при перетинанні митного кордону України майном та/або робочою силою, забезпечення додержання норм Митного кодексу України, нормативно-правових актів з питань митної справи, міжнародних договорів України.

При цьому в міжнародному законодавстві виділяється два основних види здійснення митного контролю:

– контроль за переміщеннями – заходи контролю, які застосовуються до товарів і транспортних засобів до або після їх прибуття/вибуття, або під час

перебування під митним режимом, до моменту їх випуску;

– контроль на основі методів аудиту – сукупність заходів, за допомогою яких переконуються у правильності заповнення декларацій на товари та достовірності зазначених у них даних, перевіряючи наявні у причетних до декларування осіб відповідні книги обліку рахунків, документи, облікову документацію та комерційну інформацію.

При цьому якщо контроль за переміщенням товарів та транспортних засобів через митний кордон держави був притаманним митниціям з моменту їх заснування, то контроль на основі методів аудиту – новація, що була запроваджена у 1973 р. Кіотською конвенцією, яка, з метою спрощення митних правил і процедур, визначила, що митний контроль можливо здійснювати не лише під час митного оформлення, але й після митного очищення товарів та випуску їх у вільний обіг. При цьому саме на наступний контроль покладалися функції документального підтвердження правильності нарахування та повноти сплати митних платежів. Таким чином підсилювалася функція фінансового контролю за формуванням та сплатою податків і платежів суб'єктами ЗЕД.

Отже, зважаючи на означену мету та види здійснення митного контролю, до основних його функцій можна віднести:

– Контролюючу, яка направлена на забезпечення дотримання митного та податкового законодавства у сфері ЗЕД;

– Захисну, що передбачає захист національних інтересів держави на внутрішньому й зовнішньому ринках, а також реалізація заходів щодо захисту прав та законних інтересів громадян і суб'єктів ЗЕД;

– Фіскальну, направлену на стягнення мита, податків та інших митних платежів;

– Профілактичну, що передбачає виявлення, припинення та попередження порушень митних правил;

– Інформаційну, пов'язану з оприлюдненням результатів контрольних перевірок заходів з метою інформування управлінських органів та суспільства про види, способи і наслідки порушень у сфері ЗЕД;

– Управлінську, пов'язану з розробкою та реалізацією управлінських рішень з метою удосконалення системи митного контролю та підвищення його ефективності у контексті забезпечення митної безпеки.

Реалізація вказаних функцій передбачає формування комплексної системи митного контролю, який є одним із напрямів державного фінансового контролю і здійснюється на різних стадіях виконання митних формальностей:

– до митного оформлення (попередній контроль) – шляхом надання митному органу попереднього повідомлення про намір здійснити переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон на основі оцінювання ризиків за попередніми митними деклараціями;

– під час митного оформлення (поточний контроль) – візуально із застосуванням інформаційних технологій шляхом проведення форматологічного контролю, контролю зіставлення, контролю із застосуванням системи управління ризиками та в інші способи, передбачені Митним кодексом України;

– після митного оформлення (наступний контроль) – під час здійснення документальних перевірок дотримання вимог законодавства України з питань державної митної справи, у тому числі своєчасності, достовірності, повноти нарахування та сплати митних платежів у вигляді митного аудиту (наразі такий вид контролю є найбільш розповсюдженим у світовій практиці).

Система комплексного контролю за переміщуваними через митний кордон товарами та транспортними засобами складається з послідовних контрольних-перевірних заходів, що базуються на широкому застосуванні методів аналізу ризиків як на етапах отримання даних про наміри здійснити зовнішньоекономічну операцію та митного оформлення товарів під час такої операції, так і після випуску товарів у вільний обіг. Такі основні елементи являють собою постійний суцільний процес, спрямований на забезпечення захисту економічних інтересів держави, усунення порушень митного і податкового законодавства.

Таким чином, митний контроль є різновидом державного фінансового контролю, він виконує низку вагомих у контексті фінансової та митної безпеки функцій і здійснюється відповідно до таких загальних принципів: законності, системності, систематичності, дієвості, економічності, прозорості та гласності. Окрім того, митному контролю притаманні й специфічні принципи, що відрізняють його від інших видів державної контрольної діяльності, а саме принципи вибіркової та мінімізації митних процедур під час митного оформлення на основі застосування методів оцінювання ризиків, всеохопності суб'єктів ЗЕД митним контролем у вигляді документальних перевірок стану обліку і звітності після митного оформлення, а також принцип безперервності, що передбачає здійснення такого контролю протягом всього часу здійснення господарської діяльності юридичною особою – суб'єктом ЗЕД.